

Indre Helgeland Regionråd
Møte 3-2023

R- 32/23 Anbud Fot-ruter Helgeland

Forslag til vedtak:

IHR krav til justering av anbud på konkurranse på drift av regionale ruteflygninger i Norge (FOT-ruter) for perioden 1. april 2024 – 31. oktober 2027/2028.

- a) Antall avganger må økes fra 2 til minimum 4 daglig avganger til/fra Bodø setekapasitet må økes fra 35 750 til minst 66 500 seter per år i hver retning.**

- b) Antall avganger må økes fra 3 til minimum 4 daglig avganger til/tra Trondheim Tilbyd setekapasitet må økes fra 41 250 til minst 50 000 seter per år i hver retning.**

Bakgrunn

Samferdselsdepartementet har ute anbud på konkurranse på drift av regionale ruteflygninger i Norge (FOT-ruter) for perioden 1. april 2024 – 31. oktober 2027/2028, frist for anbud er 27.juni 2023.

For å sikre et godt flytilbud over hele landet kjøper Samferdselsdepartementet flyrutetjenester i områder der det kommersielle tilbudet ikke vurderes som tilfredsstillende. Dette skjer gjennom offentlige konkurranser, og ruteoperatørene pålegges såkalte forpliktelser til offentlig tjenesteytelse (FOT). Det stilles krav til billettpris, kapasitet, frekvens, ruteføring med mer. I dag går majoriteten av FOT-rutene til og fra kortbaneflyplasser i Nord-Norge og på Vestlandet. Nåværende kontrakter utløper 31.mars 2024.

IHR har i flere runder spilt inn forslag til ny anbudsperiode både via NFK og direkte til Samferdselsdepartementet. Vi har også henvendt oss direkte til Samferdselsdepartementet (SD) for å få et økt tilbud til/fra Mo i Rana på grunn av stor anleggsaktivitet både med bygging av ny flyplass og Freyr sine utbygginger. Det har også levert uttalelse fra bedrifter som bygger batterifabrikker og grønn industri i Mo i Rana, samt PLU, Ranaregionen næringsforening og Rana Utvikling.

Et samlet Helgeland hadde også et eget møte med SD januar-22, som da var i forkant av nytt anbud fra april-22 for å få inn flere avganger til/fra Helgeland og reduserte priser. Statssekretæren kunne da fortelle at de hadde vurdert å avlyse anbudet og heller justert gjeldende anbud, men på grunn av tidsfaktoren og juridiske betenknninger var det ikke tid til dette da dette kunne bety at det ikke var ny avtale på plass fra april 22 og Helgeland og Nord-Norge kunne stått uten et flytilbud på flere strekninger.

Det som derimot ble gjort var å legge inn en klausul om åpning for reforhandling av makspris, og frekvens som omtalt i Hurdalsplattformen.

Statssekretæren var også tydelig på at Hurdalsplattformens føringer om luftfart hadde førsteprioritet, noe som styrker kommunene på Helgeland sine krav om pris og frekvens.

På tross av dette er det ikke endret på kravene for Helgeland så langt i innerverende periode.

Krav i nytt anbud

I det nye anbudet har vi fått igjennom krav til billigere flybilletter ved at maksprisen er redusert med hele 50%, for Mo i Rana – Bodø er maksprisen satt til 706 kroner, og Mo i Rana-Trondheim 1270 kroner, det vil gi betydelig billigere flyreiser, men også føre til økt etterspørsel.

IHR og resten av Helgeland har også fått gjennomslag for tidligere ankomsttid til Bodø fra Helgeland, slik at man kan både komme seg tidligere til aktiviteter i Bodø og ikke minst komme seg tidligere til Tromsø og kunne ha pasientreiser til UNN med retur samme dag.

IHR har også fått inn i anbudet krav om at *«Operatøren skal syte for å innhente synspunkt fra aktuelle fylkeskommunar og kommunar, samt lufthamnoperatør, i fastsettelsen av første ruteprogram og ved større endringar undervegs i kontraktsperioden»*

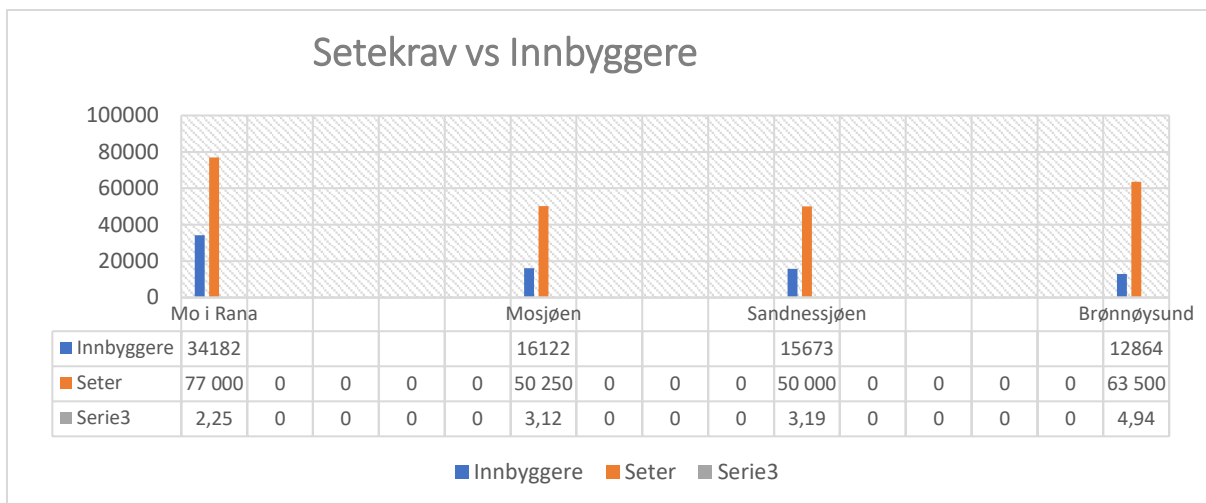
Redusert tilbud for Helgeland og Ranaregionen

Det som vi ikke har fått gjennomslag for er økt frekvens og seter. Vi hadde forventet med positive signaler i 2022 om mulig endring i innværende periode at det i det minste var lagt inn økning i nytt anbud, og da ikke minst på grunn av økt aktivitet i Ranaregionen.

Ser vi samlet for de fire flyplassene på Helgeland er det tatt ned over **-11000** seter i hver retning i minimumskravet til årlige seter fra 2027-2024 anbudet. Bare for Mo i Rana er det redusert over **-3500** seter pr. retning. Når det gjelder krav daglige flyavganger er disse uendret.

Ser vi på dagens krav som gjaldt fra 2022(pandemi) så er antall seter økt, men bare med 500 seter fra/til Mo i Rana -Bodø.

Vi ser også at det er store forskjeller på antall seter vs. innbyggere.

Sum seter pr.retning til både Trondheim og Bodø

Frekvens og seter i anbudet

Det er ikke økt krav om frekvens og seter i anbudet for Mo i Rana for å møte veksten som er nå med stor anleggsaktivitet, og prisreduksjon som rapporten fra Oslo Economics, i samarbeid med Norconsult og Nord universitet på oppdrag for Samferdselsdepartementet sier vil føre til en økning på minimum 22%. Bare denne økningen betyr for Mo I Rana en økning på +17000 seter pr. retning basert på 2022 anbudet, i tillegg kommer naturlig vekst og betydelig anleggsaktivitet som nå er på gang i Ranaregionen. IHR mener at disse momentene har ikke blitt tatt inn i anbudsdocumentet.

Helgeland dårligere ut en Lofoten og Vesterålen

Sammenligner vi med andre regioner i Nordland kommer Helgeand og Ranaregionen dårlig ut på økning av seterkrav i anbudet.

Mens Helgeland får en nedgang fra 2017 på **-11050** seter , får Lofoten en økning på +22 000 seter, og Stokmarknes +40 000 seter.

Ser vi på endring fra 2022, så er tallene for Helgeland + 8750 (kun +500 Mo i Rana) +32759 for Leknes/Svolvær og +17500 for Stokmarknes

Ser vi på seter vs. innbyggere er det store forskjeller. (Værøy/Røst er ikke med)

Hadde Helgeland hatt samme antall seter pr innbygger vil dette utgjort over 110 000 flere seter.

Krav til minimum seter, endring 2017-2024 :
Helgeland **- 20 100 seter.** Mo i Rana **- 11 600**

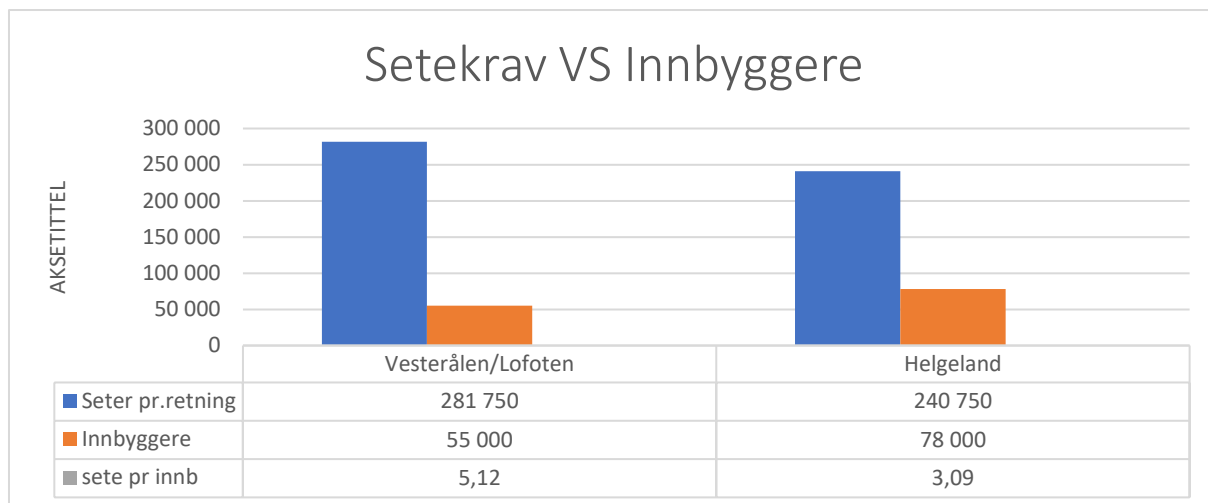
Seter pr.retning	2017-2024	2022-2024	seter 2024
Mo - Bodø	+500		35 750
Mo-Trondheim	-3550	0	41 250
SUM MO	-5800	+500	77 000
Helgeland-Bodø	+1000	+7500	92 500
Helgeland-Tilheim	-11 050	+1250	148 250
SUM Helgeland	-10 050	+8750	240 750
Sum seter Helgeland-Bodø			92 500
Sum seter Helgeland-Tilheim			148 250
Sum 240 750			
Innbyggere Helgeland ca. 78 000			inb pr. Sete 3,09

Endring Lofoten/Vesterålen

Seter pr.retning	2017-2024	2022-2024	seter 2024
Leknes -Bodø	+9500	+15 750	93 500
Svolvær - Bodø	+12500	+17 000	72 500
Stokmarknes- Bodø ²⁰¹⁷⁻²⁰²¹	+40 000	+17 500	66 500
Andøya -Tromsø/Bodø		0	28 750
Stokmarknes -Tromsø		0	20 500
SUM	+62 000	+50 250	281 750
Innbyggere ca. 55 000			(Vesterålen ca 30 400 innb, Lofoten ca 23500)
Sete pr. innb	5.12		

Tilbud utover minimumskrav

I dag flyr Widerøe flere daglig avganger til/fra Mo i Rana en minimumskravet med 1 ekstra avgang både til /fra Bodø og Trondheim(Værnes). Med en halvering av prisen vil grunnlaget for en operatør til å fly flere avganger en minimumskravet bli betydelig redusert da inntjeningen med en makspris på 50% av dagens priser vil være lite lønnsomt.

IHR har nå bedt om et møte med SD for å se på muligheten for å øke frekvens og antall seter til/fra Helgeland og da spesielt Mo i Rana som kommer dårligst ut. Vi har fått møte med Statssekretær 2. juni og tar derfor opp denne saken i regionrådet for å få innspill fra IHR kommunen før møtet.

I anbudsdokumentet åpnes det for mindre justeringer i anbudsperioden, det er også lagt inn krav om justeringer underveis i anbudsperioden, begge disse vil kunne brukes for å kunne justere opp tilbudet til/fra Mo i Rana og resten av Helgeland.

I møte med Samferdselsdepartementet 2. juni vil vi stille krav om å få justert anbudet nå om mulig, og som alternativ benytte seg av åpningen for justering etter anbudsinngåelse.

Mo i Rana 28.05.2023

Indre Helgeland Regionråd
Kjell-Idar Juvik
Sekretariatsleder